

FIRAT ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER DERGİSİ

Journal of Social Sciences

p-ISSN:1300-9702 e-ISSN: 2149-3243

Konservatuvar ve Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Türk Müziği Besteciliğine İlişkin Görüşlerinin Araştırılması (Tokat İli Örneği)

Investigation of Conservatory and Music Education Department Students' Opinions on Turkish Music Composition (Tokat Province Example)

Ahmet Hakan BAŞ¹ ve Tolga KARACA²

¹Doç. Dr., Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı, Türk Müziği Bölümü, Tokat, Türkiye, ahmethakanbas@gmail.com, orcid.org/0000-0002-7156-4466

²Doç. Dr., Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı, Türk Müziği Bölümü, Tokat, Türkiye, thy691@gmail.com, orcid.org/0000-0002-6579-3465

Araştırma Makalesi/Research Article

Makale Bilgisi

Geliş/Received:

27.02.2024

Kabul/Accepted:

18.03.2025

DOI:

10.18069/firatsbed.1443877

Anahtar Kelimeler

Türk Müziği, Bestecilik,
Tokat, Konservatuvar,
Müzik Eğitimi

ÖZ

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Devlet Konservatuvarı ve Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin Türk müziği besteciliğine ilişkin görüşlerinin araştırılmasına yönelik olan bu çalışmada, öğrencilerin bu konu hakkındaki görüşlerini ortaya çıkarmak, konuya yönelik öneriler getirmek amaçlanmıştır. Bu kapsamda uzman görüşleri alınarak öğrenci bilgi ve görüş formu hazırlanmıştır. 2022-2023 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde eğitim gören öğrencilere bu form uygulanmış ve toplanan veriler analiz edilerek araştırma sonuçlarına ulaşılmıştır. Araştırmada nitel betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Form sonrasında elde edilen veriler, içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırmacılar tarafından analiz edilen, araştırma soruları kapsamında gruplandırılan öğrenci ifadelerine ait bu veriler, atıflarla birlikte rapor haline getirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre; öğrenciler arasında en çok bilinen bestekârın Tanburi Cemil Bey, en çok dinlenen formun şarkı formu olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca, araştırmaya katılan öğrencilerin %80'inin bestecilik ile ilgili tecrübelerinin olmadığı tespit edilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulguların, Türk müziği eğitimi veren kurumlarda bestecilik bölümleri açmayı hedefleyen kurumlara fikir vermesi bakımından önemli olacağı düşünülmektedir. Türk müziği besteciliği ile ilgili gelecekte yapılması düşünülen araştırmalarda, farklı öğrenci grupları ile çalışma yapılması önerilmektedir.

ABSTRACT

This research, which aims to investigate the opinions of Tokat Gaziosmanpaşa University State Conservatory and Music Education Department students on Turkish music composition, aims to reveal the students' opinions on this subject and to make suggestions on the subject. In this context, a student information and opinion form was prepared by taking expert opinions. This form was applied to students studying in the spring semester of the 2022-2023 academic year and the data collected was analyzed to reach the research results. Qualitative descriptive scanning model was used in the research. The data obtained after the form was analyzed using the content analysis method. These data of student statements, analyzed by the researchers and grouped within the scope of the research questions, were compiled into a report with citations. According to the research results; It was revealed that the most well-known composer among the students was Tanburi Cemil Bey, and the most listened to form was the song form. Additionally, it was determined that 80% of the students participating in the research had no experience with composition. It is thought that the findings obtained from the research will be important in terms of giving ideas to institutions aiming to open composition departments in institutions that provide Turkish music education. In future research on Turkish music composition, it is recommended to work with different student groups.

Keywords

Turkish Music,
Composition, Tokat,
Conservatory, Music
Education

Atıf/Citation: Baş, A. H. ve Karaca, T. (2025). Konservatuvar ve Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Türk Müziği Besteciliğine İlişkin Görüşlerinin Araştırılması (Tokat İli Örneği). *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 35, 2, 353-369

Sorumlu yazar/Corresponding author: Ahmet Hakan BAŞ, ahmethakanbas@gmail.com.

1. Giriş

Türk müziği, yüzlerce yıllık köklü bir geçmişe sahip, zengin bir kültür olma özelliği taşımaktadır. Müziğimizin, bu uzun tarihi süreci boyunca farklı coğrafyalarda, farklı kültürler ve medeniyetler ile etkileşime girdiği, Anadolu topraklarının ise müziğimizin gelişmesinde önemli bir rolü olduğu bilinmektedir. Ak (2018) bu durumu; “Bugün Türk olmayan ülkelerde bile Türk musikisinin kalıntıları ve tesirleri, hiç olmazsa izleri vardır” şeklinde ifade etmektedir (s. 17). Türk müziği tarihi belirli dönem başlıkları şeklinde sınıflandırılmaktadır. Tıraşcı (2017) bu dönemleri;

1. İlmî Oluşum Öncesi Türklerde ve Araplarda Mûsikî
2. Urmevî Öncesinde Nazarî Oluşum Dönemi (X-XIII yy.)
3. Sistemci Okul ve İlim Erbabı (XIII-XV. yy.)
4. Anadolu Okulu ve İş Erbabı Dönemi (XV-XIX. yy.)
5. XX. Yüzyılda Mûsikî Nazariyatı Tadilat ve Yenilenme Dönemi adı altında beş ana başlık şeklinde sıralamıştır (s. 5-7).

Bu dönemlerin her birinde Türk müziği farklı gelişimler göstermiş, bu gelişim süreçlerinde kuşaktan kuşağa aktarılan melodiler, bazen notalar yardımıyla, bazen de kulaktan kulağa günümüze kadar ulaşmıştır. Müziğimizi oluşturan bu kaynaklar zamanla kültür hazinemizin bir bölümü olan müzik kültürümüzü oluşturmuştur. Bu kültürün oluşmasında şüphesiz ki bilinen ve bilinmeyen bestecilerin çok büyük katkısı olduğu bilinmektedir.

IX. yüzyıl sonundan başlayarak Safiyüddin Urmevî tarafından sağlam temellere oturan Türk musikisi bu duruma gelene kadar birçok aşamalardan geçmiştir. Önce büyük Türk filozofu Farabi, bazı görüşleri inceleyip, kendi görüşlerini de katarak bir temel oluşturmuştur. Farabi’den sonra ufak tefek farklarla bu görüşleri benimseyen İbni Sina, eserlerinin bazı bölümlerinde bunları anlatmıştır. Merâgalı Hoca Abdülkâdir, önceki eserleri inceleyerek kendi eserlerini yazmış, XIV. ve XV. yüzyıllar arasında bir köprü vazifesi görmüştür (Özalp, 1986: 298).

Türk müziği repertuarı yüzlerce yıllık bu süreç içerisinde Buhûrîzâde Mustafa İtrî’den Hammâmîzâde İsmâil Dede Efendi’ye, günümüze kadar gelen bestekârların çalışmaları ile oluşmuştur. Yeni bestekârların çabalarıyla Türk müziği repertuarı daha da büyümekte, TRT müzik dairesinin bu konudaki çalışmaları sayesinde büyük bir devlet arşivi ortaya konulmaktadır. Bestekârların bir nakış gibi notaları işleminin sonucunda Türk müziği eserleri oluşmuş, bu eserlerin icrası sonucunda ise Türk müziği geniş kitlelere yayılmıştır.

Beste kelimesi Türk Dil Kurumu Türkçe (1992) sözlüğünde; “bir müzik eserini oluşturan ezgilerin bütünü”, bestecilik ise “beste yapan kimse, bestekâr, kompozitör” olarak ifade edilmektedir (s. 175). Sözer (2012) ise beste kelimesini “Türk müziğinde ses ve çalgı için bestelenen, din dışı müzik türü” diye belirtmektedir (s. 35). Gazimihal (1961) besteciliği; “Musiki sanatının kanunları dairesinde musiki fikir ve buluşlarını işleyip genişletmek, bestelemenin meslek edinilişine ise bir bestenin usulü dairesinde yazılmış bulunma durumuna bestecilik diyoruz” şeklinde açıklamaktadır (s.39).

Türk müziği besteciliği konusunda geçmiş yüzyıllarda yapılan çalışmaları Sayan (2010); “Farabi, İbni Sina, Safiyuddin, Meragalı Abdülkadir gibi büyük müzik âlimleri, yazmış oldukları kitaplarla bir önceki önerileri hem devam ettirmek hem de tamamlayıcı bilgiler vermek üzere nazariyat konusunu ve bu arada ses sistemini de ele almışlardır. Her çaba (telif) bestecilik dünyasını zenginleştirmek idealini taşımaktadır” şeklinde belirtmektedir (s. 70).

Türk müziğinde bestecilik üzerinde önemle durulan konulardan biri olarak bilinmektedir. Öztuna (2006), besteciliğin önemini ve sonradan kazanılan bir durum olmadığını “Mûsikî eserleri besteleyen ve bu san’atta başarı gösteren musikişinas. Bir musikişinas, mükemmel şekilde mûsikî öğrenince, bestekâr olmaz. Bestekârlık, diğer güzel san’atlarda olduğu gibi, doğuştan bir istidadı icab ettirir” cümleleriyle açıklamaktadır (s. 163).

Yavaşca (2002), besteciliğin ilk aşamasını “Türk mûsikisinde bestekârlık konusunda adım atabilmek için, nazariyat, makam, usûl, prozodi, ve form bilgileriyle, edebiyat, gramer ve sentaks’a (söz dizim) dayalı bilgilerin yeterli ve sağlam olması gerekir” cümleleriyle ifade etmektedir (s. 1).

İlerici (1981) müziğin farklı bir dil olduğunu, besteci ve bestecilik öğrencisini “Besteci, duygularını seslerle, bize ulaştırıp, bizi de duygulandırabildiği için, müzik bir dildir. Tıpkı konuşma dilinde olduğu gibi, onun da, harfi, hecesi, kelimesi, cümlecik ve cümlesi vardır; öyle ise, bestecilik öğrencisi, bu dilin örgüsünü iyi

bilmelidir ki, iki uyuğu bağlamayı öğrenir öğrenmez, küçük de olsa, bir cümleyi kurabilsin” şeklinde ifade etmektedir (s. 283).

Türk müziği içerisinde yer alan birçok makam sayesinde bestecilere yeni eserler üretebilmek için geniş bir alan sağlamakta, yeni ufuklar açmaktadır. Bu durumu Behar (1987) besteciler için “makamsal müzik, makamı özümsemiş besteci ve icracılar için bir cendere değildir. Aksine, her makam onu kullanmasını bilenler için açık bir alan, her an gerileyen bir ufuktur” şeklinde açıklamaktadır (s. 66).

Popüler müziğin, müzik algılarını tamamıyla değiştirdiği günümüzde Türk müziği eğitimi alan öğrencilerin Türk müziği beste ve besteciliği ile olan ilişkileri geçmişe nazaran daha önemli görülmektedir. Türk müziğimiz yüzyıllardır süregelen gelen bir kültür hazinesi iken, internetin hayatımızın her alanında var olması, popüler müziğe olan ilginin internet sayesinde artmasıyla beraber Türk müziğine olan ilginin geçmiş yıllara göre azaldığı hissedilmektedir.

Türk müziğinin gereken ilgiyi görmesi, popüler müzik karşısında daha güçlü ve popüler olması için, gençlerin düşünceleri doğrultusunda adımlar atılması, bunun sonucu olarak da Türk müziğimize olan ilginin daha da artacağı düşünülmektedir. Türk müziğimizin ulusal ve uluslararası platformlarda daha fazla tanınmasında gençlerin yapacağı yeni çalışmalar muhakkak etkili olacaktır. Bu nedenle Türk müziği besteciliği önemli bir konu olmakla birlikte, bu konuda yapılan çalışmalarında bu alanda etkili olacağı düşünülmektedir. Türk müziği besteciliği alanına katkı sağlayacak araştırmalara, müzik eğitimi gören öğrencilerinde dâhil edilmesiyle birlikte bu konuda bir farkındalık oluşmasının da sağlanacağı düşünülmektedir. Müzik eğitimi alan öğrencilerin Türk müziği besteciliği alanıyla alakalı görüşleri, bestecilik alanına katkı sağlayacağı düşünüldüğü için araştırmacılar tarafından önemli görülmektedir. Bu nedenle, konu ile doğrudan ya da dolaylı olarak ilgili araştırmalar literatür üzerinden taranmış, ancak öğrencilerin ya da bu konuda eğitim veren hocaların Türk müziği besteciliğine ilişkin görüşlerinin yer aldığı bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle böyle bir araştırmanın yapılmasına gerek duyulmuştur.

Bu sebepler dolayısıyla araştırmanın problem cümlesi “Konservatuvar ve müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin Türk müziği besteciliğine ilişkin görüşleri nelerdir?” olarak belirlenmiştir. Bu problem cümlesine ait alt problemler aşağıdaki gibi sıralanmıştır.

1. Öğrencilerin ilk aklına gelen Türk müziği bestecisi kimdir?
2. Öğrencilere göre Türk müziği besteciliğinin önemi ve bestecilerinin sahip olması gereken nitelikler nelerdir?
3. Öğrencilerin en çok dinlemeyi tercih ettiği Türk müziği formları nelerdir?
4. Öğrencilere göre Türk Müziği bestecileri herhangi bir saz icra etmeli midir?
5. Öğrencilere göre Türk müziğinde sözlü eserlerin, saz eserlerinden daha fazla olmasının sebebi nedir?
6. Öğrencilere göre Türk müziği eseri bestelerken nelere dikkat edilmelidir?
7. Öğrencilerin ülkemizdeki konservatuvar ve müzik eğitimi bölümlerindeki Türk müziği besteciliği eğitimi ile ilgili düşünceleri nelerdir?
8. Öğrencilerin Türk müziği besteciliğinin günümüzdeki durumu hakkındaki düşünceleri nelerdir?
9. Öğrencilerin Türk müziği besteciliğinin geleceği hakkında düşünceleri nelerdir?
10. Öğrencilerin Türk müziği besteciliği ile ilgili deneyimleri nelerdir?

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, konservatuvar ve müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin Türk müziği besteciliğine ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmak ve bu konuya yönelik öneriler getirmektir.

Bu amaca erişebilmek için belirlenen alt amaçlar aşağıdaki gibidir;

- Türk müziği eğitimi veren bölümlerdeki bestecilik derslerinin içeriğine yönelik öğrenci görüşleri sayesinde fikir verebilmek,
- Türk müziği besteciliğinin tanıtımını sağlayarak, besteciliğe ilgisi olan Türk müziği öğrencilerini bu alana yönlendirmek.

1.2. Araştırmanın Önemi

Bu araştırmada elde edilen veriler;

- Konservatuvar ve müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin Türk müziği besteciliğine ilişkin görüşlerini ortaya çıkarması açısından,
- İlerleyen zamanlarda bestecilik bölümü açmayı hedefleyen fakülte ve konservatuvarlara bu konuda fikir vermesi bakımından,
- Türk müziğine önemli katkılar sağlayan bestekârların konuyla ilgili öğrenci görüşlerine bu araştırma sayesinde ulaşabilmeleri açısından önemli görülmektedir.

2. Yöntem

Bu araştırma konservatuvar ve müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin Türk müziği besteciliğine ilişkin görüşlerini inceleyen tarama modeli bir çalışmadır.

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada nitel betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın amacına uygun olarak, nitel verilerden faydalanılarak bu model ile durum tespiti yapılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir.

2.2. Çalışma Grubu

2022-2023 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde yapılan bu araştırmanın çalışma grubunu, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Devlet Konservatuvarı öğrenim gören lisans, yüksek lisans, doktora ve Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören lisans öğrencileri oluşturmuştur (N=70). Çalışmada yer alan öğrenciler bu çalışmaya gönüllü olarak katılmış, "Türk Müziği Besteciliğine İlişkin Öğrenci Görüş Formu" uygulaması sebebiyle öğrencilere gönüllü katılım formu dağıtılmıştır. Araştırmaya katılım sağlayan öğrenciler araştırma sorularına internet vasıtasıyla online olarak cevaplarını yazarak, bu konudaki görüşlerini sunmuşlardır. Aşağıda çalışma grubuna ait bilgiler yer almaktadır.

Tablo 1. Form Uygulanan Öğrencilere Ait Demografik Bilgiler

Demografik Bilgiler	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Erkek	33	47,1	47,1	47,1
Valid Kız	37	52,9	52,9	100,0
Total	70	100,0	100,0	

Tablodan elde edilen verilere göre araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunun kız (%52,9) öğrencilerden oluştuğu görülmektedir.

Tablo 2. Form Uygulanan Öğrencilere Ait Akademik Bilgiler

Sınıf Düzeyi	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Doktora	4	5,7	5,7	5,7
Lisans 1	15	21,4	21,4	27,1
Valid Lisans 2	15	21,4	21,4	48,6
Lisans 3	15	21,4	21,4	70,0
Lisans 4	15	21,4	21,4	91,4

Yüksek Lisans	6	8,6	8,6	100,0
Total	70	100,0	100,0	

Tablodan elde edilen verilere göre araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğunun lisans (%85,6) öğrencileri olduğu, bunun yanı sıra yüksek lisans öğrencileri sayısının doktora öğrencilerinden daha fazla olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 3. Form Uygulanan Öğrencilere Ait Okul Bilgileri

Okul Bilgileri	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Konservatuvar	40	57,1	57,1	57,1
Valid Müzik Eğitimi	30	42,9	42,9	100,0
Total	70	100,0	100,0	

Tabloya bakıldığında araştırmaya katılan öğrencilerin yarısından fazlasının (%57,1) konservatuvar öğrencileri olduğu görülmektedir. Bunun sebebi ise konservatuvar da doktora ve yüksek lisans eğitiminin verilmesidir.

2.3. Verilerin Toplanması

Bu araştırmanın yapılabilmesi için gerekli izinler Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Rektörlüğü tarafından verilmiş; araştırmada görüşme için kullanılan veri toplama aracı “gönüllü katılım formu” için Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Etik Kurulundan onay alınmıştır. Görüşme, kullanılacak formun hazırlanması, test edilmesi, görüşmelerin ayarlanması, görüşme için gerekli hazırlıkların yapılması ve görüşmelerin gerçekleştirilmesi gibi temel boyutlardan oluşur (Yıldırım; Şimşek, 2021: 134). Bu temel boyutlar gerçekleştirildikten sonra araştırmanın verileri, öğrencilere uygulanan bilgi formu ve yarı yapılmış açık uçlu sorular içeren online bir görüşme formu aracılığıyla elde edilmiştir. Yapılan görüşmede, görüşmeciye bırakılan hareket özgürlüğü en düşük düzeydedir. Yapılan görüşme ise görüşmeciye hareket serbestliği veren, kişisel görüşlerin kökenine inmeyi kolaylaştıran bir tekniktir. Birçok görüşme bu iki uç arasında bir ortamda yapıldığından bunlara yarı yapılmış görüşme denir (Karasar, 2017: 212-213). Çalışmanın verilerinin toplandığı “gönüllü katılım formu” hazırlandıktan sonra, yapı ve içeriği bakımından uzman görüşüne sunulmuştur. Uzman kurulun görüşlerine başvurulduktan sonra form yeniden gözden geçirilmiş, toplamda 10 soru olarak form çalışma grubuna uygulanmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Uygulanan öğrenci görüş formu sonrasında elde edilen veriler, araştırmacılar tarafından analiz edilmiş, araştırma soruları kapsamında gruplandırılmış, öğrencilerin ifadeleri atıflarla birlikte rapor haline getirilmiştir. Araştırmada kullanılan betimsel analizde, öğrencilerin önemli görülen görüşlerini aktarmak amacıyla doğrudan alıntılar kullanılmıştır. Ayrıca öğrenci cevapları temalaştırılmış, oluşturulan bu temalar kategori halinde tablo olarak bulgular bölümünde sunulmuştur. Görüşleri doğrudan alıntı yapılan katılımcı öğrencilerin isimleri bilimsel etik sebebiyle kullanılmamış, bunun yerine katılımcılara birer rumuz tanımlanmıştır. Rumuzlardaki ilk sayı sıra sayısını, harf cinsiyeti, ardından gelen harfler öğrencinin bölümünü, daha sonraki harf öğrencinin akademik derecesini, devamındaki rakam ise sınıf düzeyini belirtmektedir (örn: Lisans (L), Yüksek Lisans (YL), Doktora (D), Konservatuvar (K), Müzik Eğitimi (ME), 5EKL3, 3KKYL, 4EKD). Ayrıca alt problemlere ait veriler IBM SPSS Statistics 20 programına girilerek, yapılan frekans analizi sonucunda nicel veriler olarak ortaya konmuştur.

2.5. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Türkiye'deki üniversitelerde eğitim-öğretim gören konservatuvar ve müzik eğitimi anabilim dalındaki öğrenciler oluşturmaktadır. Bu araştırmanın örneklem grubunu ise Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi devlet konservatuvarı ve müzik eğitimi anabilim dalı öğrencileri oluşturmaktadır.

2.6. Sınırlılıklar

Bu araştırma, Tokat Gaziosmanpaşa üniversitesi devlet konservatuvarı ve müzik eğitimi anabilim dalında 2022-2023 eğitim-öğretim yılının bahar yarıyılında eğitim alan, 70 adet öğrencinin görüşleriyle sınırlandırılmıştır.

3. Bulgular

Bu çalışmada, konservatuvar ve müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinden, Türk müziği besteciliğine ilişkin görüşlerini paylaşmaları istenmiş, bu bölümde ise öğrencilere online olarak uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme formundan elde edilen nitel verilerle ilgili doğrudan alıntı örneklerine yer verilmiştir.

3.1. Öğrencilerin İlk Aklına Gelen Türk Müziği Bestecilerine Ait Bulgular

Öğrencilerden, Türk müziği besteciliği denilince ilk akıllarına gelen bestecileri forma yazmaları istenmiştir. Bu verilerden elde edilen bulgular doğrultusunda öğrencilerin ilk tercihleri tablo haline getirilmiştir.

Tablo 4. Öğrencilerin İlk Aklına Gelen Türk Müziği Bestecilerine İlişkin Frekans Analizleri

Türk Müziği Bestecisi	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Abdülkadir Meragi	2	2,9	2,9	2,9
Ahmet Adnan Saygun	5	7,1	7,1	10,0
Alâeddin Yavaşca	1	1,4	1,4	11,4
Ali Ufkî Bey	1	1,4	1,4	12,9
Belirtilmemiş	8	11,4	11,4	24,3
Cemal Reşit Rey	4	5,7	5,7	30,0
Dede Efendi	7	10,0	10,0	40,0
Erdal Erzincan	1	1,4	1,4	41,4
Fahri Kopuz	1	1,4	1,4	42,9
Göksel Baktagir	2	2,9	2,9	45,7
Hacı Arif Bey	4	5,7	5,7	51,4
Hasan Ferit Alnar	1	1,4	1,4	52,9
Hüseyin Sadettin Arel	1	1,4	1,4	54,3
Valid İtrî	7	10,0	10,0	64,3
İsmail Hakkı Bey	1	1,4	1,4	65,7
Lavtacî Andon	1	1,4	1,4	67,1
Melahat Pars	1	1,4	1,4	68,6
Muammer Sun	2	2,9	2,9	71,4
Muzaffer İlkar	1	1,4	1,4	72,9
Münir Nurettin Selçuk	2	2,9	2,9	75,7
Osman Nihat Akın	1	1,4	1,4	77,1
Rauf Yekta	1	1,4	1,4	78,6
Reşat Aysu	1	1,4	1,4	80,0
Sadettin Kaynak	2	2,9	2,9	82,9
Tanburi Cemil Bey	9	12,9	12,9	95,7
Tatyos Efendi	1	1,4	1,4	97,1
Ulvi Cemal Erkin	1	1,4	1,4	98,6

Zeki Müren	1	1,4	1,4	100,0
Total	70	100,0	100,0	

Tablo 4'e bakıldığında öğrencilerin aklına ilk gelen bestecinin Tanburi Cemil Bey (%12,9) olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra bu besteciye izleyen bestecilerin ise İtri (%10) ve Dede Efendi (%10) olduğu anlaşılmaktadır. Tablodan elde edilen verilere göre 8 öğrencinin (%11,4) besteci ismi belirtmediği görülmektedir. Bu durum, öğrencilerin bir besteciye ait eseri öğrenirken besteci ismine dikkat etmeyi ihmal etmiş olabileceklerini ya da o an için besteci ismini hatırlayamamış olabileceklerini düşündürmektedir. Tablo incelendiğinde toplamda 27 adet bestecinin ilk aklı gelen besteci olarak forma yazıldığı görülmüştür.

3.2. Öğrencilerin Türk Müziği Besteciliğinin Önemine ve Bestecilerin Sahip Olması Gereken Niteliklere Yönelik Düşüncelerine Ait Bulgular

Müziğimizin yaygınlaşması, ilerlemesi, daha ileri seviyelere gelebilmesi, Türk müziği besteciliği sayesinde yeni eserler üretildiği ve kültürümüzün yeni eserlerle en iyi şekilde yansıtıldığı için Türk müziği besteciliğinin önemli olduğunu öğrenciler forma verdikleri yanıtlarda belirtmişlerdir. Öğrenciler; Türk müziği besteciliğinin kültürümüzün yeni nesillere aktarılması ve uluslararası platformlarda tanınmasına olanak sağlayabileceği için önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrenci cevaplarından alınan veriler temalaştırılmış, bu temalar kategorilere ayrılarak tablo haline getirilmiş ve aşağıda sunulmuştur.

Tablo 5. Öğrencilerin Türk Müziği Besteciliğinin Önemine Dair Düşünceleri İle İlgili Frekans Analizleri

Temalar	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Belirtilmemiş	41	58,6	58,6	58,6
Konu Dışı Cevap	4	5,7	5,7	64,3
Kültürel Aktarım Sağlama	5	7,1	7,1	71,4
Kültürel Bir Değer Olma	11	15,7	15,7	87,1
Kültürel Devamlılığı Sağlama	9	12,9	12,9	100,0
Total	70	100,0	100,0	

Tablo 5 incelendiğinde öğrencilerin, Türk müziği besteciliğinin kültürel bir değer olması, kültürel aktarımı ve kültürel devamlılığı sağlaması noktasında önemli olduğunu belirttikleri görülmektedir. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunu (%58,6) bu konuyla ilgili düşüncelerini belirtmemiş oldukları görülmüştür. Bu veriye dayanarak öğrencilerin Türk müziği besteciliği konusundaki ilgilerinin yeterince gelişmemiş olduğu söylenebilir.

Bu konuyla ilgili olarak öğrenci görüşleri arasından seçilen cümleler aşağıdaki gibidir;

12EKYL “Türk müziği besteciliği kendi müziğimiz olması ve ülke olarak bizim değerlerimizi anlattığı için önemlidir. Ayrıca tarihten bugüne kadar çok geniş bir yelpazeye dayanmasından dolayı da Türk müziği besteciliği çok önemlidir.”

19KMEL “Kültürümüzü yansıtan bu müziğin değerlerimizi yansıtması açısından, özgün olmamız açısından öneminin çok büyük olduğunu düşünüyorum.”

20EKYL “Kültürel aktarımın sağlanması açısından Türk müziği besteciliği büyük önem arz etmektedir.”

29EKYL “Türk müziğinin repertuvar kazanması ve gelişerek devam etmesi açısından önem arz etmektedir.”

49EMEL “Türk müziği besteciliği, Türk kültürünün önemli bir parçasıdır ve Türk müziğinin devamlılığını sağlamada kilit bir rol oynar. Türk müziği, binlerce yıllık bir geçmişe sahip zengin bir müzik geleneğine dayanır ve birçok farklı kültürün etkisiyle şekillenmiştir. Bu müzik geleneğinin korunması ve geliştirilmesi, bestecilerin katkılarına bağlıdır.”

43EKD “Türk müziği repertuvarının zenginleşmesi açısından önemlidir.”

Formlara verilen cevaplar doğrultusunda Türk müziği besteciliğinin öğrenciler tarafından önemli görüldüğü, bestecilerin nesilden nesile eserler bırakan önemli insanlar olduğu, Türk müziğinin bestecilerin eserleri

sayesinde öğrenildiği, müziğimizin daha iyi yerlere gelmesinin bestecilerin oluşturdukları eserlerle doğru orantılı olduğu öğrenci görüşlerinden anlaşılmaktadır.

Tablo 6. Öğrencilerin Türk Müziği Bestecilerinin Sahip Olması Gereken Özelliklerine Yönelik Düşünceleri İle İlgili Frekans Analizleri

	Temalar	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
	Belirtilmemiş	9	12,9	12,9	12,9
	Gerekli Donanıma Sahip Olma	37	52,9	52,9	65,7
	Klasik Anlayışa Sahip Olma	4	5,7	5,7	71,4
	Konu Dışı Cevap	2	2,9	2,9	74,3
Valid	Medyatik Olma	3	4,3	4,3	78,6
	Özgün Olma	8	11,4	11,4	90,0
	Üretkenlik Üsteme	3	4,3	4,3	94,3
	Yaratıcı Olma	4	5,7	5,7	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Tablo 6 incelendiğinde öğrencilerin çoğunun (%52,9), bestecilerin gerekli donanıma sahip olmaları gerektiğini ifade ettikleri görülmüştür. Bu konuyla ilgili olarak öğrenci görüşleri arasından seçilen cümleler aşağıdaki gibidir;

1KKL “Bir Türk müziği bestecisinde öncelikle yetenek, merak duygusu ve içten gelen bir üretme arzusu olmalıdır. Bunların yanı sıra nota bilgisi, nazari bilgiler, usul bilgileri gibi teorik bilgilere de sahip olması gerekmektedir.”

4EMEL “Her yöreyi, orada yaşıyormuş gibi tanıyan, bir beste yaparken halka yarar sağlamasını öncelikli olarak düşünen ve müziğe âşık bir besteci olması gerekir.”

20EKYL “Türk müziği bestecisi öncelikli olarak Türk müziği nazariyatını ve usullerini çok iyi bilmelidir.”

38EKD “Klasik anlayışa hâkim olup bu anlayışı bozmayan döneme göre uygun yenilikler yapabilmelidir.”

Formlara verilen cevaplar doğrultusunda öğrencilerin, bestecilerden farklı beklentileri olduğu söylenebilir. Öğrenci görüşleri, bestecinin sahip olması gereken bilgi, yetenek ve değerlerin yanı sıra, kültürel ve sosyal sorumlulukları olması gerektiği de vurgulamaktadır. Ayrıca görüşler doğrultusunda bestecinin, Türk müziği geleneğinin ve nazariyatının önemini korurken, aynı zamanda Türk müziğinde yeniliklere açık olması gerektiğini ifade etmektedir.

3.3. Öğrencilerin Türk Müziğinde Dinlemeyi Tercih Ettiği Formlara İlişkin Bulgular

Öğrencilere Türk müziğinde dinlemeyi en çok tercih ettikleri formu yazmaları istenmiştir. Bu verilerden elde edilen bulgular doğrultusunda öğrencilerin ilk tercihleri tablo haline getirilmiştir.

Tablo 7. Öğrencilerin Türk Müziğinde Öncelikli Olarak Dinlemeyi Tercih Ettiği Formlar İle İlgili Frekans Analizleri

	Formlar	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
	Belirtilmemiş	19	27,1	27,1	27,1
	Beste	1	1,4	1,4	28,6
	Gazel	1	1,4	1,4	30,0
Valid	İlahi	1	1,4	1,4	31,4
	Longa	5	7,1	7,1	38,6
	Mevlevi Ayini	1	1,4	1,4	40,0
	Peşrev	7	10,0	10,0	50,0

Saz Eseri	1	1,4	1,4	51,4
Saz Semaisi	9	12,9	12,9	64,3
Sirto	3	4,3	4,3	68,6
Şarkı	14	20,0	20,0	88,6
Taksim	1	1,4	1,4	90,0
Türkü	7	10,0	10,0	100,0
Total	70	100,0	100,0	

Tablo incelendiğinde öğrencilerin en çok dinlemeyi tercih ettiği formlar arasında şarkı formunun birinci sırada (%20) yer aldığı görülmektedir. İkinci sırada saz semaisi (%12,9) tercih edilirken, üçüncü sırada ise türkü formu (%10) yer almaktadır. Tablodan elde edilen verilerden dikkat çeken bir diğer veri ise (%27,1)'lik bir oranla form tercihini belirtmeyen öğrencilerdir. Bu bulgulara dayanarak öğrencilerin Türk müziğinde genelde sözlü eserleri dinlemeyi tercih ettikleri söylenebilir.

3.4. Öğrencilerin Türk Müziği Bestecilerinin Bir Saz İcra Etmesi Gerekliliğine Yönelik Bulgular

Öğrencilerin forma verdiği cevaplardan, bestekârların en az bir enstrümanı iyi derecede icra ediyor olması, eğer mümkünse birden fazla çalgıyı icra etmesi gerektiği, çalgıların ses aralıklarını ve insan seslerini iyi bilmesi, bu sayede özellikle saz eseri besteciliğinde bu bilgilerin bestekârlara kolaylık sağlayacağı düşünceleri ortaya çıkmıştır. Ayrıca, öğrenci görüşlerinden hareketle, bestecilikte herhangi bir saz icrası olmadan da notaların duygular ve bestecinin iç sesi aracılığıyla kâğıda aktarılabilmesi düşünülmektedir.

Tablo 8. Bestecilerin Bir Saz İcra Etmesi Gerekliliğine Yönelik Frekans Analizleri

Saz İcrası Gerekliliği	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Belirtilmemiş	1	1,4	1,4	1,4
Valid Evet	63	90,0	90,0	91,4
Hayır	6	8,6	8,6	100,0
Total	70	100,0	100,0	

Tabloya bakıldığında öğrencilerin büyük çoğunluğunun (%90) bestekârın bir saz icra etmesi gerektiğini düşündükleri görülmektedir. Bunun yanı sıra öğrencilerin bir kısmının ise bestecilerin herhangi bir saz icra etmesine gerek yoktur görüşünü benimsedikleri tespit edilmiştir. Bu konuyla ilgili olarak öğrenci görüşleri arasından seçilen cümleler aşağıdaki gibidir;

12EKYL “Türk müziği bestecisi bir sazı icra etmelidir. Enstrüman çalmanın kişinin hem beste yapmasına hem enstrümanları iyi tanınmasına ve müzikal anlamda da kişiyi geliştirdiğini düşünüyorum.”

20EKYL “Evet etmelidir, sazına kendi duygusunu aktaramayan besteci dinleyiciye hükmedemez.”

31EMEL “Evet mutlaka bilmelidir. Çalgı çalmak müzik bilgisini geliştiren en önemli etkidir. Saz çalamayan birisi nasıl sözsüz bir müzik yazabilir? Yazsa da çalamayacağı bir eseri bestelemesi mantıklı gelmiyor.”

39EKYL “Bence etmeli baktığınızda nerdeyse tüm besteciler bir enstrüman çalıyor. Mesela Haydar Tatlıyay keman icra etmeseydi o kadar besteyi bence bu kadar güzel yazamazdı.”

56EMEL “Evet, çünkü saz bir bestecinin kalbidir.”

3.5. Öğrencilerin Türk Müziğinde Sözlü Eserlerin, Saz Eserlerinden Daha Fazla Olmasına Yönelik Düşünceleri İle İlgili Bulgular

Öğrencilerin cevaplarından elde edilen bulgular incelendiğinde, ortak bir fikir olarak; insanların duygu ve düşüncelerini sözlü eserler yoluyla ifade ettiği, notaların duyguları aktarmada önemli bir araç olduğu, sözlü eserlerin topluma daha çok hitap ettiği ve bu nedenle daha çok sözlü eser bestelendiği gibi düşünceler ortaya çıkmıştır. Öğrenci cevaplarından alınan veriler temalaştırılmış, bu temalar kategorilere ayrılarak tablo haline getirilmiş ve aşağıda sunulmuştur.

Tablo 9. Öğrencilerin Sözlü Eserlerin, Saz Eserlerinden Daha Fazla Olmasına Yönelik Düşünceleri İle İlgili Frekans Analizleri

	Temalar	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Alışkanlıklar	2	2,9	2,9	2,9
	Belirtilmemiş	5	7,1	7,1	10,0
	Konu Dışı Cevap	12	17,1	17,1	27,1
	Saz Eseri Bestecilerinin Az Olması	1	1,4	1,4	28,6
	Saz Eseri Besteciliğinin Zahmetli Olması	2	2,9	2,9	31,4
	Sözlü Eserlere İlgisi	19	27,1	27,1	58,6
	Sözün Müziğe Kattığı Anlam	29	41,4	41,4	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Tablo 9 incelendiğinde öğrencilerin, sözün müziğe kattığı anlam ve sözlü eserler olan ilgi nedeniyle sözlü eserlerin fazla olduğunu düşündükleri görülmektedir. Öğrencilerin bu konuda forma aktardıkları düşüncelerinden seçilen örnek cümleler aşağıdaki gibidir;

3EKL “Bence sözün müziğe ve ruha kattığı anlamdan ötürü.”

8EKL “Sözlü eserlerin çok olması bence bestecinin yaşadığı olayları dile getirmek istemesinden kaynaklanan bir şey olarak görüyorum çünkü besteci mutluluğunu sevincini üzüntüsünü yasını her şeyini eserine işler ve bunu eserinde yansıtmaya uğraşır ve karşı tarafa yaşadığı duyguları nakşeder bende sözlü türün daha yaygın olmasının sebebi bundan ibaret olduğunu düşünüyorum.”

13KKL “Biz müzikle uğraşan insanlar için kelimelere gerek kalmadığını notanın kendisinin bizim için birer sözcük olduğunu düşünsek de insan olmanın getirisi olan kendimizi ifade etmemiz için sözlü eserlere daha çok ihtiyaç duyduğumuzu düşünüyorum. Örneğin bir saz semaisinde Nihavend makamının duygusunu hissedebiliyoruz ama sözlü eserlerde o duyguyu karşı tarafa daha etkili ettiğimizi düşünüyorum. Ve tabii ki de kendini ifade etmenin getirdiği güven ve mutluluk sayesinde sözlü eserlerin daha fazla olduğunu düşünüyorum.”

30EKYL “Sözel olan eserlerin yapısal olarak daha fazla dinlemesi Türkiye’deki insanların algılarından dolayıdır eğitim olarak bu alanda sanat eğitimi almadıkları için insanlar her türlü müzik türünde söz duymak istiyor o yüzden sözlü eserlerin fazla olduğunu düşünüyorum.”

38EKD “Müziğimiz güfte üzerine inşa edilmiştir. Önce söz sonra nağme gelir müziğimizde.”

43EKD “Türk müziği söz müziğidir. Aslanan sözdür. Melodi araçtır. Amaç sözü aktarmaktır.”

46KKL “Sözlü geleneğimizin çok gelişmiş olması, yüzyıllardır süre gelen bir durumdur. Duygu ve düşünceyi acıyı sevinci geleneği göreneği sözlü olarak müziğe aktarma özelliğimiz var. Bu özellik bu şekilde yaşatılmıştır. Muhtemelen genlerimizde bu özelliğimiz var. Yaşadığımız hissettiğimiz durumları müziğe aktararak anlatma durumu gelişmiştir. Toplumsal olarak bütün duyguları, yaşanılan olayları, gelenek, görenekleri ve daha birçok şeyi müziğe aktararak anlatmayı ifade etmeyi yorumlamayı seçmişlerdir.”

3.6. Öğrencilerin Türk Müziği Eser Besteciliğinde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlara Yönelik Düşüncelerine Ait Bulgular

Öğrenci cevaplarından alınan veriler temalaştırılmış, bu temalar kategorilere ayrılarak tablo haline getirilmiş ve aşağıda sunulmuştur.

Tablo 10. Öğrencilerin Türk Müziği Besteciliğinde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlara Yönelik Düşüncelerine Ait Frekans Analizleri

	Temalar	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Akılda Kalıcı Olma	1	1,4	1,4	1,4

Belirtilmemiş	5	7,1	7,1	8,6
Geleneğe Bağlı Kalma	13	18,6	18,6	27,1
Konu Dışı Cevap	3	4,3	4,3	31,4
Nazariyatı Önemseme	38	54,3	54,3	85,7
Özgün Olma	9	12,9	12,9	98,6
Özgür Olma	1	1,4	1,4	100,0
Total	70	100,0	100,0	

Tablo 10 incelendiğinde, bestecilikte nazariyatı önemsemenin ve geleneğe bağlı kalarak eser üretme gerekliliğinin öğrenciler tarafından belirtildiği görülmektedir. Öğrenci cevaplarından tasnif edilen bulgular neticesinde, Türk müziği besteciliğinde dikkat edilmesi gereken hususlardan öne çıkanlar şu şekildedir;

- Sözlü eserlerde nakarat kısımlarının etkileyici olmasına,
- Sözlü eserlerde beste yapılmaya uygun güfteler kullanmaya,
- Usul-vezin ilişkisine, prozodi kurallarına, klasik üslubun korunmasına,
- Bestelerin Türk müziğinin özelliklerini taşımasına dikkat edilmesi gerekir.

Bunun yanı sıra yeni yapılan bestelerin çok sesliliğe uygun makamlardan seçilerek bu şekilde geniş kitlelere ulaşılmasını sağlamaya, Türk müziğini iyi tanımaya, bestelerin Türk kültürüne uygun ve bu kültürü iyi yansıtan eserler olmasına dikkat edilmesi öğrenci görüşlerinde ifade edilmiştir. Öğrencilerin bu konuda forma aktardıkları düşüncelerinden seçilen örnek cümleler aşağıdaki gibidir;

1KKYL “Saz eseri bestelerken makam özelliklerine, formuna, usulüne; sözlü eserler bestelerken ise soru cevap tekniklerine, prozodiye, dilin temel özelliklerine ve edebiyat gibi konulara dikkat edilmelidir.”

8EKL “Makam, usûl, diğer eserlerle benzerlik göstermemesi, eserin akıcılığını bozacak unsurlardan kaçınılması, monotonluktan uzak durulması gibi konulara dikkat edilmesi gerektiğini düşünüyorum.”

13KKL “Öncelikle usûle, hangi makamdan besteleniyorsa belli başlı karar, güçlü gibi teorik bilgilere de dikkat edilmeli, bestecinin sürekli aynı tartım ve motiflerden ezgiler oluşturmaması lazım çünkü icra eden ve dinleyeni belli bir süreden sonra sıkıyor, geleneğe çok bağlı kalmadan beste yapmalı besteci ve bence besteci beste yaparken çoğu enstrümanın sesine hâkim olmalı ve beste sırasında notalar aklında sesli bir şekilde icra edilmeli.”

16EMEL “Türk tınıları olması, bu toprağı anlatması, hissettirmesi gerekir.”

30EKYL “İlk etapta makam seyrine genişlemesine önem verilmeli sonrasında usulüne uygun yazılmalı gecki ve çeşnilere de hâkim olarak eserde bunlar gösterilmeli farklı bakış açıları ile de bakmak gerekli başka enstrümanla çalışabileceği de düşünülmesi tek enstrüman için yazılmamalıdır.”

43EKD “Güftede manaya dikkat edilmelidir. Makam seçimi önemlidir. Prozodi önemlidir ancak müziği sınırlandırmamak gerekir. Nitekim en çok tutulan bestelerde prozodi hatası çoktur.”

49EMEL “Makam, usul, form, lirik ve melodik unsurlar, enstrümantasyon, içerik ve temaya dikkat edilmelidir.”

52EMEL “Özellikle ağız kısmına dikkat edilmeli ve aynı zamanda çoksesli hâle getirilebilecek kadar armoniye uygun olmalı. Türk müziğinin çoksesli yapılmasına karşı olanlar var ama bu şekilde daha geniş kitlelere ulaşabilir.”

56EMEL “Türk kültürünü aktarması gerekir.”

68EMEL “Makam dizisine, komalara, form kurallarına, kullandığı çalgının tekniğine ve sınırlarına dikkat etmelidir. Bestenin ezgisine uygun bir usul seçilmesi gerekir. Besteci istediği duygusal ifadeye göre ezgi seçmesi gerekir.”

3.7. Öğrencilerin Ülkemizdeki Konservatuvar ve Müzik Eğitimi Bölümlerindeki Türk Müziği Besteciliği Eğitimi ile İlgili Düşüncelerine Ait Bulgular

Formlara verilen cevaplardan elde edilen bulgulara göre, öğrenciler bölümlerde Türk müziği besteciliği ile ilgili bir dersin verilmesi gerektiğini, bölümlerde ders içeriğinin bu konuya dikkat çekerek düzenlenmesi ve bu sayede bu konuda kendini geliştirmek isteyen öğrencilere faydalı olunması gerektiğini, konservatuvarlarda bestecilik bölümlerinin açılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Ayrıca bu konuya ilgi ve yeteneği bulunan

öğrencilerin belirlenerek bu konuda onlara rehber olunması gerektiğini, yarışmalar ve bu konuda belli başlı organizasyonlar düzenlenerek bestecilikle uğraşan insanların teşvik edilmesini, üniversitelerde bestecilik konusu ile ilgili konferans, panel vb. etkinlikler düzenlenmesini, bestecilik dersinin seçmeli ders olarak verilmesini dile getirmişlerdir.

Öğrencilerden Türk müziği besteciliği ile alınan görüşler doğrultusunda, konservatuvar ve müzik eğitimi bölümlerinde bu konuya ağırlık verilmesi gerektiği düşünülmektedir. Bunun yanı sıra müzik eğitimi bölümlerinde Türk müziği konularına daha ağırlık verilmesi gerektiği öğrenci görüşlerinden anlaşılmaktadır. Öğrenci cevaplarından alınan veriler temalaştırılmış, bu temalar kategorilere ayrılarak tablo haline getirilmiş ve aşağıda sunulmuştur.

Tablo 11. Öğrencilerin Türk Müziği Besteciliği Eğitimi İle İlgili Düşüncelerine Ait Frekans Analizleri

	Temalar	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Belirtilmemiş	7	10,0	10,0	10,0
	Bölüm Açma	11	15,7	15,7	25,7
	Ders Açma	29	41,4	41,4	67,1
	Konferans Verme	2	2,9	2,9	70,0
	Konser Verme	3	4,3	4,3	74,3
	Konu Dışı Cevap	13	18,6	18,6	92,9
	Teşvik Etme	5	7,1	7,1	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Tablo 11'e bakıldığında öğrencilerin büyük bir kısmının (% 41,4), bölümlerinde Türk müziği besteciliği ile ilgili ders açılmasını istedikleri anlaşılmaktadır. Bu bulgulara dayanarak öğrencilerin besteciliğe ilgilerinin olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin bu konuda forma aktardıkları düşüncelerinden seçilen örnek cümleler aşağıdaki gibidir;

1KKYL “Konservatuvarlarda lisansta bestecilikle alakalı dersler olabilir. Bu sayede kişi ilgisi ve yeteneği olup olmadığını daha erken fark edip gideceği yolu en başında belirleyebilir. Müzik eğitimi bölümlerinde neler yapılabilir pek bilemiyorum çünkü müzik eğitimi bölümleri daha batı müziği ağırlıklı ilerlemekte. Bence müzik eğitimi bölümleri en başında Türk müziği ağırlıklı bir eğitim içermelidir.”

6KMEL “Daha fazla teorik ders olmalı ve Türkiye’deki müzik bölümleri sürekli olarak Batı müziği dersi vermek yerine daha fazla Türk müziği dersi vermelidir.”

2EKL “Bir bölüm oluşturulabilir bu yeteneğe sahip öğrenciler keşfedilip toplum ve kültür değerler adına ileri nesiller için güzel bir yatırım olabilir.”

13KKL “Bence her konservatuvarda seçmeli ders olarak bestecilik dersi verilmeli, Çünkü Türk müziği besteciliği çok kapsamlı ve meşakkatli bir durum, beste ne kadar sanatçının, bestekârın içinden gelen bir durum olsa da Türk müziğinde onu da belli başlı kalıplarla göre yapman gerekiyor ve bunun eğitiminin alınması gerektiğini düşünüyorum.”

38EKD “Usul vezin ilişkileri özellikle öğretilmelidir. Nağme bütünlüğü hususunun kulağa yerleştirilmesi için eski eserlere hâkim olunacak dersler verilmelidir.”

49EMEL “Türk müziği besteciliğinde kullanılan formlar ve kompozisyon teknikleri üzerinde çalışmak önemlidir. Saz semaisi, beste, peşrev, yürük semai gibi geleneksel Türk müziği formlarını öğrenmek ve analiz etmek, bestecilik becerilerini geliştirmede yardımcı olacaktır.”

52EMEL “Müzik eğitimi adına konuşacak olursam, önce öğrencilere Türk müziği sevdirmeli.”

56EMEL “Her iki bölümde de yeterli düzeyde Türk Müziği eğitimi verilmelidir. Ve Türk Müziğine ait enstrümanlar öğretilmelidir. Ayrıca Türk müziği tarihi öğretilmelidir.”

3.8. Öğrencilerin Türk Müziği ve Besteciliğinin Günümüzdeki Değeri Hakkındaki Düşüncelerine Ait Bulgular

Öğrencilerden, Türk müziği besteciliğinin günümüzdeki değeri hakkındaki düşüncelerini forma yazmaları istenmiştir. Bu verilerden elde edilen bulgular doğrultusunda bu düşünceler tablo haline getirilmiştir.

Tablo 12. Öğrenci Görüşlerine Göre Türk Müziği Besteciliğinin Günümüzdeki Değerine İlişkin Düşüncelerine Ait Frekans Analizleri

Türk Müziği ve Besteciliğinin Değer Görme Durumu	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Belirtilmemiş	1	1,4	1,4	1,4
Gereken Değeri Görmüyor	64	91,4	91,4	92,9
Valid Gereken Değeri Görüyor	4	5,7	5,7	98,6
Kararsızım	1	1,4	1,4	100,0
Total	70	100,0	100,0	

Formlardan elde edilen cevaplara göre öğrencilerin büyük bir kısmı (%91,4) Türk müziği besteciliğinin gereken değeri görmediğini ifade etmektedirler. Bunun sebebi olarak öğrencilerin; popüler müziğin daha ön planda olması, Türk müziği bestecilerinin sayı bakımından eskisi kadar olmaması, günümüzde Türk müziği anlamında yeni eserlerin nadir olarak üretilmesi, insanların Türk müziğini eskiye göre daha az dinlemesi gibi sebepleri ortaya sundukları görülmektedir. Ayrıca insanların şarkıları dinlerken bestecilerini merak etmemeleri, okullarda Türk müziğine karşı gereken önemin verilmemesi, Türk müziğinin eski dönemlere göre daha geri planda kalmış olduğu, bestecilikle alakalı olarak yeteri kadar bölüm olmaması, diğer sebepler arasında bulunmaktadır.

1KKYL “Bence bu alanla ilgilenenler tarafından yeterli değeri görüyor fakat toplum tarafından yeterli değeri görmüyor. Toplum tarafından yeterli değeri görmemesinin sebebiyse popüler müziğin günümüzde yaygın olmasından kaynaklanıyor.”

8EKL “Bence yeteri kadar değer görmüyor. Çünkü popüler müzik kültürü pop caz dediğimiz kültür gençlerimizi esir almış durumda. Çünkü genç nesil Z kuşağı dediğimiz nesil daha artık ne Türk müziği anlamında ne bir şey dinliyor ne de bir şey okuyor. Çünkü yeni çıkan pop müzik daha yaygın olduğu için herkes onu dinliyor. Bence pop müzik de dinlenilmeli ama Türk müziği de bırakılmamalı. İkisi arasında bir denge oluşturulmalı ve Türk müziğinin dinlenilmesinin yaygınlaştırılması gerektiğini düşünüyorum. Diğer müzikleri reddetmiyorum onların da dinlenilmesi lazım ancak Türk müziği kültürümüzü yansıtan bir etken olduğu için kültürümüzü bırakmamak gerektiğini düşünüyorum.”

49EMEL “Türk müziği tarihi oldukça zengin bir geçmişe sahiptir ve birçok büyük besteciye bünyesinde barındırmıştır. Özellikle klasik Türk müziği, Osmanlı İmparatorluğu döneminde önemli bir gelişim göstermiştir ve hala günümüzde de değerli bestecilerin eserleri icra edilmektedir. Ancak günümüzde popüler kültür ve ticari müzik endüstrisi, daha fazla ilgi görmektedir. Bu durum, Türk müziği besteciliğinin geniş kitlelere ulaşmasını kısıtlayabilir. Ayrıca, Batı müziğinin etkisi ve popülerliği nedeniyle, Türk müziği besteciliği bazen gölgede kalabilir.”

50KKL “Kesinlikle değer gördüğünü düşünmüyorum. Özellikle yeni nesil gençlerde bu denli Türk müziğine hayranlık duyan, ilgilenen çok az kişi olduğunu düşünüyorum. Türk müziği eğitimi alınan konservatuvar ve okullar haricinde çok fazla dinlenildiğini ve değer verildiğini düşünmüyorum. Bunun nedenlerinden birisi de bana göre güzel sanatlar lisesinde genel olarak Batı müziği işlenmesi ve her öğrenciye Batı müziği aşılandığı için Türk müziğine ilginin azaldığını ve değer verilmediğini düşünüyorum.”

3.9. Öğrencilerin Türk Müziği Besteciliğinin Geleceği Hakkındaki Düşüncelerine İlişkin Bulgular

Öğrenci cevaplarından alınan veriler temalaştırılmış, bu temalar kategorilere ayrılarak tablo haline getirilmiş ve aşağıda sunulmuştur.

Tablo 13. Öğrencilerin Türk Müziği Besteciliğinin Geleceği Hakkındaki Düşünceleri İle İlgili Frekans Analizleri

	Temalar	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
	Belirtilmemiş	4	5,7	5,7	5,7
	Daha İyi Yerlere Gelme	36	51,4	51,4	57,1
Valid	Geri Planda Kalma	27	38,6	38,6	95,7
	Konu Dışı Cevap	3	4,3	4,3	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Tablo 13'e bakıldığında, öğrencilerin çoğunun (% 51,4), Türk müziğinin gelecekte daha iyi yerlere geleceğini ifade ettiği görülmektedir. Bu bulguya dayanarak genç neslin kültürel mirasa ve yerel değerlere olan ilgisinin olumlu yönde olduğunu söylemek mümkündür. Bu durum, gençlerin Türk müziğinin önümüzdeki dönemde daha da gelişeceği beklentilerini yansıtmakla beraber, onların beklentilerini anlamak açısından da önemlidir. Öğrenci cevaplarından elde edilen bulgulara göre, Türk müziği besteciliğinin geleceğine olumlu katkı sağlayabilecek öğrenci görüşleri şu şekildedir;

- Türk müziğinde popülerliği yakalamanın gerektiği,
- Eserlerde günümüz Türkçesinin kullanılması gerektiği,
- Daha basit usuller kullanılması gerektiği,
- Müzik eğitimi bölümlerinde batı müziği eğitiminin ön planda olmasının Türk müziğini olumsuz etkilediği,
- Müzik eğitimi alan kişilere bestecilik aşılanmalı, bu sayede bestecilik daha da değer bulabilir, gereken özen ve değer verilmediği sürece değerini yitirebileceği,
- Genç kuşakları bu bestecilik konusunda hazırlamak gerektiği,
- Bestecilik ile ilgili tanıtımlar yapılmalı, dersler açılmalı aksi takdirde değerinin azalabileceği, genç nesillere tanıtılmaması sebebiyle az değer gördüğü gibi düşünceler öğrenciler tarafından ifade edilmiştir.

Öğrencilerin bu konuda forma aktardıkları düşüncelerinden seçilen örnek cümleler aşağıdaki gibidir;

12EKYL “Türk müziği besteciliğinin gelecekte ki en önemli faktörlerinden birinin şu anda yeni bestelenen eserlerin TRT tarafından daha fazla söylenmesi icra edilmesi oldukça önemlidir. Bu sayede yeni eserlerin daha fazla kitlelere hitap etmesi ve Türk müziğinin geleceği açısından oldukça önemlidir.”

13KKL “Bence hakkıyla yapanların sayısının git gide azaldığını düşünüyorum, bölümlerde seçmeli ders olarak görülmeye başlarsa iyileşme dönemine gireceğini düşünüyorum. Çünkü beste yapmak isteyip de baş edemeyeceğini düşünüp yüreğindeki değerli ezgilerle kaybolacak çok bestekâr adayı var.”

38EKD “Klasik anlayışın yok olduğu gözleniyor. O yüzden âsardan kopuk bir geleceği olduğunu düşünüyorum.”

39EKYL “Üniversitelere daha fazla bölüm açılırsa bu konuyla alakalı önü bence çok açıktır.”

43EKD “Gelenekten beslenilebilir ancak geleneğe bağlı kalınmamalıdır. Böylece geleceğe yeni formlar kazandırılabilir. Döneme ayak uydurarak besteler üretilirse müzik sıkıcı olmaz. Türk müziğinin geleceği, alanında uzman saz icracılarına ve ses icracılarına bağlıdır. Nihayetinde besteler yapılırsa da yorumcular veya aktaranlar saz ve ses icracılarıdır.”

48EMEL “Besteciliğin geleceği git gide daha kötüye gidiyor. Ama eğer besteciliğin önemini anlayıp buna özel dersler olursa gelecekte çok güzel olacaktır.”

49EMEL “Teknolojik ilerlemeler ve küreselleşme, Türk müziği besteciliğini etkileyen faktörler arasındadır. İnternet ve dijital platformlar, bestecilere eserlerini daha geniş bir kitleyle paylaşma ve dünya çapında tanınma fırsatı sunmaktadır. Ayrıca, farklı kültürlerin etkileşimiyle ortaya çıkan müzikal sentezler, Türk müziği bestecilerinin de yeni ve farklı tarzlar denemesine olanak sağlamaktadır. Fakat Türk müziği besteciliğinin geleceği üzerindeki bazı zorluklar da göz önünde bulundurulmalıdır. Geleneksel Türk müziğinin korunması ve aktarılması, teknolojik gelişmelerin etkisiyle bazı zorluklarla karşılaşabilir. Ayrıca, popüler kültürün etkisi altında olan genç nesiller arasında geleneksel müziğe olan ilginin azalması da bir sorun olabilir.”

64KMEL “Bu şekilde devam ederse ilerleyen zamanlarda gelecek nesiller açısından daha zor olacağını düşünüyorum. Bunun sebebi Türk müziği ya da besteciliğinden ziyade yeni nesiller açısından çok fazla dinlenmiyor ve böyle giderse hak ettiği değeri alamayacağını düşünüyorum.”

3.10. Öğrencilerin Türk Müziği Besteciliği ile İlgili Deneyimlerine İlişkin Bulgular

Öğrencilerin bestecilik ile ilgili deneyimlerini paylaşmaları istenmiş, bunun sonucunda ise verilen cevaplar tablo haline getirilmiş, önemli görülenler ise aşağıda yazılmıştır.

Tablo 8. Öğrencilerin Bestecilik Deneyimine İlişkin Frekans Analizleri

	Bestecilik Deneyimi	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Belirtilmemiş	1	1,4	1,4	1,4
	Var	13	18,6	18,6	20,0
	Yok	56	80,0	80,0	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Tablo incelendiğinde öğrencilerin büyük bir kısmının (%80) bestecilik ile ilgili bir deneyimlerinin olmadığı görülmüştür. Bunun yanı sıra öğrencilerin bir kısmının (18,6) ise bestecilikle ilgili deneyimlerinin olduğu görülmüştür. Öğrenci görüşlerinden elde edilen verilere bakıldığında öğrencilerin birçoğunun Türk müziği besteciliğine ilgisinin olduğu ve bu konuda eğitim almak istedikleri anlaşılmaktadır. Öğrencilerin bu konuda forma aktardıkları düşüncelerinden seçilen örnek cümleler aşağıdaki gibidir;

1KKYL “Henüz bir deneyimim yok. Şu an yeteneğimin ve ilgimin olup olmadığını ölçme sürecindeyim bu süreç sonunda ilgilim ve yeteneğim var ise daha üst düzey eğitimler almak isterim.”

6KMEL4 “Deneyimim yok ama ileride bu işle de uğraşmak isterim. Çünkü Türk Müziğinin gereken değeri gördüğünü düşünmüyorum.”

EKYL “Deneyimlerim var. Naçizane belli başlı bazı makamlarda küçük küçük beste çalışmaları yapmaya çalışıyorum. Türk müziği besteciliği hakkında eğitim almak isterim.”

Bulgulardan elde edilen verilere dayanarak, öğrencilerin Türk müziği besteciliğine ilgi duydukları ve bu konuda deneyim kazanmak istedikleri söylenebilir.

4. Sonuç

Bu araştırmada, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Devlet Konservatuvarı ve Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin Türk müziği besteciliğine ilişkin görüşleri toplanmış ve analiz edilmiştir. Elde edilen veriler sonucunda öğrencilerin Türk müziği bestecilerini takip ettikleri, besteciliğin önemine dair fikirlerini ifade ettikleri, belli başlı Türk müziği formları hakkında bilgi sahibi oldukları ortaya çıkmıştır. Ayrıca Türk müziği besteciliğini kendi düşünceleriyle ifade ettikleri, bestecilerin iyi bir donanıma sahip olması gereken önemli müzik insanları olarak gördükleri, bestecilik derslerinin ve bölümlerinin açılması konusunda olumlu düşüncelere sahip oldukları, Türk müziğinin geleceğinin bugüne göre daha iyi olacağını ifade ettikleri görülmüştür. Genel olarak öğrencilerin cevaplarına bakıldığında devlet konservatuvarında okuyan öğrencilerin müzik eğitimi öğrencilerine nazaran Türk müziği besteciliği konusunda daha ayrıntılı olarak fikirlerini ifade ettikleri görülmektedir. Bu araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda ulaşılan sonuçlar alt problem sırasına göre aşağıda belirtilmiştir.

- Araştırma sonucunda öğrencilerin Türk müziği besteciliği denildiği zaman ilk akıllarına gelen bestecilerin birinci sırada Tanburi Cemil Bey (%12,9), ikinci sırada İttri (%10), üçüncü sırada ise ve Dede Efendi (%10) olduğu ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda öğrencilerin hem sözlü eser, hem de saz eserleri bestecilerini takip ettikleri söylenebilir.

- Öğrenciler verdikleri yanıtlarda Türk müziğinin daha ileri seviyelere gelebilmesi, yeni eserlerin oluşabilmesi, Türk müzik kültürünün devamının sağlanması, kültürümüzün uluslararası platformlarda tanıtılabilmesi için besteciliğin önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Besteciler, Türk müziğinin repertuar anlamında zenginleşmesinde önemli rol oynayan, müzik kültürümüzü şekillendiren önemli şahsiyetler olarak düşünülmektedir.

- Araştırmanın sonuçlarına göre öğrencilerin en çok dinlemeyi tercih ettiği formlar arasında şarkı formu birinci sırada (%20), saz semaisi ikinci sırada (%12,9), türkü formu ise üçüncü sırada (%10) yer almıştır. Dikkat çeken bir diğer sonuç ise (%27,1)'lik bir oranla form tercihini belirtmeyen öğrencilerdir. Öğrencilerin cevaplarından

elde edilen bulgulara göre, bestekârların en az bir enstrümanı iyi derecede icra ediyor olması gerektiği sonucu ortaya çıkmıştır.

- Öğrencilerden elde edilen bulgulara göre, sözlü eserlerin topluma daha çok hitap ettiği ve bu nedenle daha çok sözlü eser bestelendiği sonuçları ortaya çıkmıştır.

- Öğrenci görüşlerine göre sözlü eserlerde, usul-vezin ilişkisine, prozodi kurallarına, klasik üslubun korunmasına, yapılan bestelerde Türk müziğinin özelliklerinin korunmasına dikkat edilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

- Formlara verilen cevaplardan elde edilen bulgular neticesinde, öğrencilerin bölümlerde Türk müziği besteciliği ile ilgili bir dersin verilmesini istedikleri, bölümlerde ders içeriğinin bu konuya dikkat çekerek düzenlenmesini ve konservatuvarlarda bestecilik bölümlerinin açılmasını istedikleri sonuçları elde edilmiştir.

- Formlardan elde edilen bulgulara göre, öğrenciler (%91,4) Türk müziği besteciliğinin gereken değeri görmediğini ifade etmişlerdir. Bu sonuç doğrultusunda öğrencilerin Türk müziğinin geleceği ile ilgili kaygıları olduğunu söylemek mümkündür.

- Öğrenci cevaplarından elde edilen bulgular doğrultusunda, Türk müziği besteciliğinin geleceği için, genç kuşakları besteciliğe hazırlamak, müzik eğitimi alan öğrencilere bestecilik hakkında bilgiler vermek, bestecilik bölümleri açarak bu işin tanıtılmasını sağlamak gibi çalışmaların olumlu katkılar sağlayacağı sonuçları ortaya çıkmıştır.

- Formlardan elde edilen bulgulara göre öğrencilerin büyük bir kısmının (%80) bestecilik ile ilgili bir deneyimlerinin olmadığı görülürken, bir kısım öğrencinin ise (%18,6) ise bestecilikle ilgili deneyimlerinin olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

İki bölüm öğrencilerinin cevapları karşılaştırıldığında ortaya çıkan sonuçlar aşağıda belirtilmiştir.

- Konservatuvar öğrencileri akıllarına gelen ilk besteci olarak birinci sırada Tanburi Cemil Bey'i yazarken, müzik eğitimi öğrencilerinin ise akıllarına gelen ilk besteci olarak Ahmet Adnan Saygun'u yazdıkları;

- Türk müziği besteciliğinin kültürel bir değer olması, kültürün devamlılığını ve aktarımını sağladığı için önemli olduğu konusunda hem fikir oldukları;

- Türk müziği bestecilerinin gerekli donanımına sahip olması gerektiği görüşünde birleştikleri;

- En çok dinlemeyi tercih ettikleri formların saz eseri formları olduğu;

- Bestekârların en az bir enstrümanı icra etmesi gerekir ortak görüşünü savundukları;

- Türk müziğinde sözlü eserlerin saz eserlerinden fazla olmasını, sözün müziğe kattığı anlam ve sözlü eserlere olan ilgi sebebine dayandırdıkları;

- Türk müziği eseri bestelerken bestecilerin nazariyat özelliklerine dikkat etmesi gerektiği ortak görüşünü benimsedikleri;

- Konservatuvar ve müzik bölümlerinde bestecilik dersleri açılması gerektiği ortak görüşünü savundukları;

- Türk müziği besteciliğinin yeteri kadar değer görmediği ortak görüşünü benimsedikleri;

- Türk müziğinin gelecekte daha iyi yerlere geleceği ortak görüşünü savundukları;

- Konservatuvar öğrencilerinin bestecilik ile ilgili deneyimlerinin müzik eğitimi öğrencilerine göre daha fazla olduğu görülmüştür.

5. Öneriler

Türk müziği besteciliğinin öneminin kavratılabilmesi için aşağıdaki öneriler sunulmuştur.

- Üniversitelerde müzik eğitimi alan öğrencilere Türk müziği besteciliğinin önemi hakkında besteciler tarafından seminer verilmesi,

- Türk müziği bestecilerini ve onların eserlerini tanıtmaya yönelik konserler verilmesi ve öğrencilerin bu konuda fikir sahibi olmalarının sağlanması,

- Fakültelerde bestecilik bölümleri açılarak genç bestecilerin yetiştirilmesine yönelik eğitimler verilmesi,

- Türk müziği besteciliği ile ilgili gelecekte yapılması düşünülen araştırmalarda, farklı öğrenci grupları ile çalışılması,

- Türk müziğinin önemli bestecilerinin eserlerinin internet vasıtasıyla daha fazla tanınması için bu bestelere yönelik yeni düzenlemeler hazırlanması önerilmektedir.

Kaynaklar

- Ak, A. Ş. (2018). *Türk müzikîsi tarihi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Behar, C. (1987). *Klasik Türk üzerine denemeler*. İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Gazimihal, M. R. (1961). *Musiki sözlüğü*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- İlerici, K. (1981). *Bestecilik bakımından-Türk müziği ve armonisi*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Karasar, N. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar-ilkeler-teknikler*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Sözer, V. (2012). *Müzik terimleri sözlüğü*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Sayan E. (2010). *Ulusal müziğimiz teknik-analiz ve bestecilik*. İstanbul: Boyut Matbaacılık A.Ş.
- TDK (Türk Dil Kurumu), (1992). *Türkçe sözlük*. İstanbul: Milliyet Tesisleri.
- Tıraşçı, M. (2017). *Türk müzikîsi nazariyatı tarihi*. İstanbul: Kayıhan Yayınları.
- Özalp, N. (2000). *Türk müzikîsi tarihi (1.Cilt)*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Öztuna, Y. (2006). *Türk müzikîsi; akademik klasik Türk san'at müzikîsi'nin ansiklopedik sözlüğü (1. Cilt)*. Ankara: Orient Yayınları.
- Yavaşca, A. (2002). *Türk müzikîsi'nde kompozisyon ve beste biçimleri*. İstanbul: Türk Kültürüne Hizmet Vakfı.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.

Etik, Beyan ve Açıklamalar

1. Etik Kurul izni ile ilgili;

☒ Bu çalışmanın yazar/yazarları, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Etik Kurulu'nun tarih: 13/06/2023 oturum no: 10 ve karar: 01/18 ile etik kurul izin belgesi almış olduklarını beyan etmektedir.

2. Bu çalışmanın yazar/yazarları, araştırma ve yayın etiği ilkelerine uyduklarını kabul etmektedir.

3. Bu çalışmanın yazar/yazarları kullanmış oldukları resim, şekil, fotoğraf ve benzeri belgelerin kullanımında tüm sorumlulukları kabul etmektedir.

4. Bu çalışmanın benzerlik raporu bulunmaktadır.
